

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/577/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

71/2012. (II. 15.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹2011. október 3-án előterjesztett panaszát a 2012. február 15-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Nyíregyházi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos postai úton küldte meg a Testület részére panaszát, amelyben a vele szemben 2011. szeptember 30-án foganatosított előállítást, és annak körülményeit kifogásolta.

A panaszos a fenti napon, 12 óra 40 perc körüli időben a lakásától nagyjából 200 méterre lévő telephelyére ment, abból a célból, hogy ott egy hetes kórházi tartózkodását követően szétnézzen. A mosdóból kijövet arra lett figyelmes, hogy rendőrök tartózkodnak az épületben. A panaszos ezt észlelve, kérdőre vonta a rendőröket, hogy mit keresnek engedély nélkül az ingatlanban. Erre elmondása szerint a rendőrök közölték vele, hogy ne kérje őket számon, hanem inkább „kapja össze magát”, mert ők most, „akármit is csinál”, elő fogják állítani. A panaszos megkérdezte, hogy milyen ügyről van szó, mire az egyik rendőr meglehetősen agresszív hangnemben tudtára adta, hogy őt „el fogja intézni”. A rendőrök és a panaszos között szóváltás alakult ki; a vita hevében a panaszos emelt hangon zavarta ki az őt megfenyegető rendőrt a helyiségből, aki azonban továbbra is fenyegető viselkedést tanúsított.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos leírja, hogy négy rendőr jelent meg a telephelyen, de a konfliktust szító járőr nem tartozott a többiekhez. Egyikük azt mondta, hogy a Ny. Városi Bíróság elővezető parancsának értelmében, a panaszost 14 órára a N. Pszichiátriai Osztályra kell elővezetniük. A panaszos közölte, hogy neki arról, hogy ott kellene megjelennie, mindezidáig nem volt tudomása, azonban ezt állapota nem is teszi lehetővé, mivel frissen operálták. Felesége az intézkedés napját megelőző napon hozta haza a kórházból, ahol válműtéten esett át, amelynek során a sérült testrészebe két lemezt ültettek be. A panaszos elmondása szerint karja nem mozoghatott, nagyon érzékeny volt, és még gyógyszereket kellett szednie.

Elmondása szerint, az egyik rendőr közölte vele, hogy „ha fejen áll, akkor is” előállítja. A panaszos kérte, várják meg feleségét, hogy elkísérhesse és segíthessen neki. A rendőrök telefonon hívták a bírót, és a Baktalórántházi Rendőrőrs parancsnokának helyettesét, hogy megkérdezzék, mi legyen, mivel az előállítás egészségügyi okok miatt nem hajtható végre. A panaszos szerint a telefonból kihallatszott, hogy egyáltalán nem érdekelt senkit, esik-e majd valamiféle baja az előállítás miatt. Ezt követően a rendőrök közölték a panaszossal, hogy nem várhatja meg a feleségét. Mivel ereje már fogytán volt, a panaszos beült a rendőrautóba. A panaszost először a Baktalórántházi Rendőrőrsre vitték, ahol már érezte, hogy rosszul van, és nagy fájdalmai vannak a műtét miatt. A panaszos kérte, hadd beszélhessen a parancsnokkal, de nem engedték meg neki. A panaszos elmondja, hogy a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolásra a rendőrök kifejezett kérése ellenére sem voltak hajlandók rávezetni, hogy panasszal él az intézkedés ellen. Továbbindulásuk előtt a panaszos újra jelezte, hogy beszélni szeretne a parancsnokkal, azonban ezt továbbra sem tették lehetővé számára. A panaszost ezt követően N. városba vitték, és otthagyták, így gyalog kellett hazamennie az N. várostól mintegy 16 kilométerre fekvő A. községbe. Estére a panaszos láza 39 Celsius fokig szökött fel, és teljesen kimerült.

A panaszos úgy véli, egészségi állapota éppen elég okot szolgáltatott arra, hogy az elővezetés ne történjen meg. Panaszához hozzáfűzte, hogy a Baktalórántházi Rendőrőrs állományába tartozó rendőrök úgy gondolják, hogy bármit megtehetnek.

2) 2011. október 17-én kelt tájékoztató levelében az előadó testületi tag a panaszbeadvány pontosítását célzó kérdéseket tett fel a panaszosnak. 2011. november 2-án kelt válaszlevelében a panaszos elmondta, hogy a rendőrök nem azonosították magukat az intézkedés során, és nem igazolták megfelelően jogosultságukat a telephelyre való belépésre, mivel az elővezető parancs a lakására szólt. A panaszos a rendőrök agresszív megnyilvánulásának mibenlétét konkretizálva elmondta, hogy az egyik rendőr szükség esetre bilincs, valamint erőszak alkalmazását helyezte kilátásba, és közölte vele, hogy „elintézi”. A karján lévő kötést a rendőröknek meg is mutatta, azonban az nem érdekelte őket, sőt, az egyik rendőr még gúnyosan meg is jegyezte, hogy bármit mutat, akkor is előállítják. A panaszos valószínűsíti, hogy az előállítási költségek növelése érdekében szállították először B. városba, és csak utána N. városba. Kérdésre a panaszos úgy nyilatkozott, hogy elmeorvoshoz vitték egy városi bírót – véleménye szerint egyáltalán nem jogos – parancsára. A rendőrök semmilyen lépést nem tettek annak érdekében, hogy a panaszos előállítással kapcsolatos sérelmeit rögzítsék. A panaszos, elmondása szerint a rendőröktől semmilyen panaszjogával kapcsolatos tájékoztatást nem kapott – a Testület létéről a tudakozótól szerzett tudomást.

3) Panasz-kiegészítéséhez a panaszos csatolta a J. Kórház által 2011. szeptember 29-én kiállított zárójelentést. A kórtörténetből kitűnik, hogy a panaszos 2011. szeptember 11-én személygépkocsijával felborult udvarán, és jobb válla kificamodott. A sérülést lemezek beültetésével 2011. szeptember 27-én hozták helyre. A zárójelentésben foglaltak szerint a

panaszost láztalanul, jó általános állapotban, reakciómentes sebbel, bennmaradó varratokkal, kötésben bocsátották otthonába. A gyógyulás elősegítése érdekében végtagjainak kíméletét, szabad ízületeinek tornáztatását javasolták számára, és 2011. október 5-ére rendelték vissza kontroll-vizsgálatra, valamint varratszedésre.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Nyíregyházi Rendőrkapitányság vezetője a Testület megkeresésére küldött válaszelevelében felelt az előadó testületi tag ügyvel kapcsolatban feltett kérdéseire.

A kapitányságvezető elmondta, hogy a helyszínen intézkedő rendőrök a Ny. Városi Bíróság elővezető parancsa alapján, elővezetés fogantatása céljából jelentek meg a panaszos műhelyében. Az intézkedést a Baktalórántházi Rendőrőrsön szolgálatot teljesítő körzeti megbízott, valamint próbaidős rendőrök fogantatották. A rendőrök egyenruhát viseltek, a rendőrőrsön dolgozó rendőr szolgálati igazolványának és jelvényének felmutatásával igazolta magát.

Az elővezetést fogantató rendőrök észlelték, hogy a panaszos karja nyakába van kötve, és az elővezetendő személy ezt közölte is, de viselkedéséből, magatartásából, illetve abból, hogy a lába egészségesnek tűnt, arra következtettek, hogy elővezethető állapotban volt. A panaszos valóban kérte, hogy megvárhassa feleségét a helyszínen, de mivel lakása az elővezetés helyétől pár száz méterre volt, az egyik rendőr személyesen ment el a panaszos feleségéért, aki nem tartózkodott a lakásban. Kórházba szállítása közben a panaszos ismételtén kérte felesége kiértesítését, de ekkor már közölte, hogy felesége Ny. városban tartózkodik, munkahelyén. Ekkor tudott is vele beszélni telefonon, a beszélgetést követően pedig tudatta a rendőrökkel, hogy felesége érte fog menni N. városba. Azzal kapcsolatban, hogy a panaszost először B. városba, majd N. városba szállították, a kapitányságvezető annyit közölt, hogy az elővezetés a rendőrségi gyakorlat szerint úgy történik, hogy az elővezetett személyt először a rendőrőrsre kísérik, ahol az elővezetéshez szükséges iratokat, valamint az elővezetés végrehajtásáról szóló jelentést elkészítik, és a parancsnoki kivizsgálást követően szállítják az elővezető parancsban meghatározott helyre.

A kapitányságvezető elmondta, hogy a rendőrségi törvény szerint az elővezetést az elővezető parancsban feltüntetett helyre kell végrehajtani, és az intézkedés alá vont személyt ott át kell adni a további intézkedések megtétele végett. Álláspontja szerint az elővezetést végrehajtó rendőröknek nem feladata az elővezetett személy hazaszállítása, a panaszos ugyanakkor beszélt feleségével, és a rendőröknek azt a tájékoztatást adta, hogy felesége érte megy N. városba. A panaszos az ügyvel összefüggésben a Nyíregyházi Rendőrkapitányságon semmiféle bejelentést vagy feljelentést nem tett.

2) A kapitányságvezető a Testület rendelkezésére bocsátotta a Ny. Városi Bíróság 2011. szeptember 21-én kiállított elővezető parancsát, amely dokumentum az alábbi információkat tartalmazza.

A panaszos ellen súlyos testi sértés büntetvényének kísérlete miatt büntetőeljárás van folyamatban – ennek keretében rendelte el a bíróság vádlottként történő elővezetését 2011. szeptember 30-án, 14 órára. A panaszosnak (az elővezető parancsban feltüntetett, egyébként hibás cím szerint) az S. Mentális Egészségközpont és Szakkórház, N. városbeli Pszichiátria IV. Osztály Ny. városban található helyiségében kellett megjelennie, egy igazságügyi elmeorvos-szakértő előtt. Az elővezető parancs kifejezetten utal rá, hogy az elővezetés során az előállítás nem mellőzhető. A dokumentum tartalmazott rendelkezést arra nézve, hogy egy példányát az elővezetendőnek kézbesíteni kell.

3) A Nyíregyházi Rendőrkapitányság előállítás időtartamáról kiadott igazolása szerint, a panaszost a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. §-a alapján állították elő. Az igazolás szerint az elővezetett a hozzátartozója, illetőleg képviselőjének kiértesítését nem kérte, előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem élt, és élelmezést sem kért. Az előállítás 2011. szeptember 30-án 12 óra 30 perctől 13 óra 55 percig tartott – ekkor a panaszost átadták. Az igazolást – amelyen a Testület elérhetőségei is szerepelnek – a panaszos aláírásával ellátta.

4) A Nyíregyházi Rendőrkapitányság Baktalórántháza Rendőrőrsön, az elővezetés (kísérés) végrehajtásáról készített jelentés szerint, a panaszost a Ny. Városi Bíróság büntetőeljárásban hozott határozata alapján az Rtv. 34. § (1) és (2) bekezdése alapján, az intézkedés idején hatályban volt, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 49. §-ának (1), (3) és (4) bekezdésének figyelembevételével, a S. Mentális Egészségközpont és Szakkórház N. városbeli, Pszichiátria IV. osztályra elővezették. Az elővezetés végrehajtása során a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, ruházatát pedig az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerint átvizsgálták. Az elővezetést 3 fő rendőr, összesen 2 munkaórában hajtotta végre. A panaszossal szemben az elővezetés végrehajtásával, valamint a terhelt elfogatóparancs alapján történő elfogásával és előállításával felmerült költség mértékéről, valamint megtérítésének részletes szabályairól szóló 35/2008 (XII. 31.) IRM-PM együttes rendelet 2. és 3. §-a alapján a megtett 30 kilométeres távolság miatt 13 500 forint költségvetési kötelezettséget állapítottak meg. Az esemény rövid leírásából kitűnik, hogy a panaszost annak okán állították elő, hogy 2011. augusztus 11-én, a kitűzött szakértői vizsgálaton nem jelent meg, és elmaradását nem mentette ki. Az elővezetett személyt 13 óra 55 perckor, sérülés- és panaszmentesen vették át.

5) A Testület részére eljuttatott, az elővezetés/kísérés, valamint a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az elővezetés szakszerű és arányos volt.

6) Az intézkedés foganatosításában részt vevő r. főtörzsőrmester 2011. november 7-én, B. városban kelt jelentése szerint, 2011. szeptember 30-án r. törzsőrmester társával és két próbaidős r. őrmesterrel abból a célból jelentek meg a panaszos telephelyén, hogy a Ny. Városi Bíróság elővezető parancsának eleget téve, a panaszost a N. városban található mentális egészségközpontba elővezessék.

Mivel tudomásuk volt róla, hogy a panaszos agresszív természetű, négyen vonultak ki a helyszínre elővezetéséhez. Tekintettel arra, hogy tudtak a panaszos tartózkodási helyéről, elsőként a telephelyre mentek. A panaszos rövid időn belül kijött az épület mosdójából, és rögtön kiabálni kezdett, kérdőre vonva őket, hogy mit keresnek a telephelyén. A panaszos arra hivatkozva, hogy ő a rendőröket az épületbe nem engedte be, távozásra szólította fel őket.

Ekkor a r. főtörzsőrmester tájékoztatta a panaszost, hogy a Ny. Városi Bíróság által elrendelt elővezetése végrehajtásának céljából keresték fel telephelyén. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy kórházi kezelését követően járt a bíróságon, és ott úgy tájékoztatták, hogy nem kell mennie sehová. Ezt követően a r. főtörzsőrmester a szolgálati telefonon felhívta a bírót, aki közölte vele, hogy a panaszost mindenképpen elő kell vezetni. Mivel az elővezető parancson nem volt egyértelműen feltüntetve az elővezetés helye, a bíróval tisztázták a pontos címet. Az egyeztetés során nyilvánvalóvá vált, hogy a panaszost a N. városbeli S. Mentális Egészségközpont és Szakkórház épületébe kellett előállítani.

Ezt követően a panaszossal ismételtén közölték, hogy elő fogják vezetni, de erre ő már egészségi állapotára hivatkozva próbálta az intézkedés foganatosítását elkerülni. A panaszos kifejtette, hogy karját frissen műtötték, és ezért őt nem lehet vinni sehová. A r. főtörzsőrmester úgy ítélte meg, hogy – mivel csak a karja volt felkötve és más egészségügyi problémája nem volt – a panaszos szállítható, tehát az elővezetésnek nincs akadálya. A panaszos az intézkedés során mindvégig agresszív magatartást tanúsított; a rendőröket többször is azzal fenyegette meg, hogy ezért „ki lesznek rúgva”, illetve utalt rá, hogy ha majd nem lesz rajtuk egyenruha, felkeresi őket.

Az intézkedés céljának többszöri ismertetését követően a panaszos megértette az elővezetés indokát, az elővezető parancs egy példányát át is adták számára, és tájékoztatták, hogy panasszal élhet – azonban ettől függetlenül is sor fog kerülni elővezetésére. Mivel a panaszosnál – állítása szerint – nem volt kulcs, kérte, hogy várják meg feleségét, aki be fogja majd zárni a telephelyet. A jelenlévő r. törzsőrmester elment a panaszos és felesége lakására, azonban a hölgyet nem találta otthon. Mikor a r. törzsőrmester visszatért, a panaszos felvett egy kulcsosomót az asztalról, és közölte, hogy ez esetben ő majd bezárja az ajtót. A telephelyen való tartózkodásuk alatt a panaszos több alkalommal is megkísérelte felhívni feleségét, de nem tudta elérni.

Miután a telephelyet bezárta, a panaszost előállították a Baktalórántházi Rendőrörsre, és elkészítették az elővezetés végrehajtásáról szóló jelentést. Ezt követően a két r. őrmesterrel beszállították N. városba, a S. Egészségközpont és Szakkórházba, ahol 13 óra 55 perckor, sérülés- és panaszmentesen átadták a pszichiátriai osztálynak. Szállítása során a r. főtörzsőrmester a panaszosnak megengedte, hogy ismételtén felhívja feleségét, akivel ez alkalommal sikerült is beszélnie. A panaszos a telefonhívást követően közölte a rendőrökkel, hogy felesége éppen dolgozott, és megígérte, hogy érte fog menni N. városba, egyúttal pedig megköszönte, hogy felhívhatta.

A jelentés rögzíti, hogy a panaszos agresszív, fenyegetőző magatartása ellenére, vele szemben határozott, ugyanakkor kulturált módon foganatosították a rendőri intézkedéseket. Az intézkedés során semmi nem utalt arra, hogy a panaszos rossz egészségi állapotban van – a r. főtörzsőrmester szerint, ok nélküli agresszív viselkedéséből különösképpen nem lehetett ilyen irányú következtetést levonni.

7) Az intézkedés foganatosításában szintén résztvevő r. törzsőrmester jelentésében r. főtörzsőrmester társa állításainak megfelelően adta elő a történeteket. A r. törzsőrmester szó szerint idézte a panaszos – rendőröket méltató, meglehetősen udvariatlan – kijelentéseit, és utalt arra, hogy a panaszost agresszív viselkedése ellenére nagyrészt frissen műtött karjára való tekintettel nem bilincseltek meg.

A r. törzsőrmester említi, hogy a panaszos mondott olyat, hogy neki az elővezetési parancsról „visszavonója van”, csak az nincs nála. Ekkor a r. törzsőrmester felvette a kapcsolatot egy a Ny. Városi Bíróságon dolgozó tisztviselő írnnokkal, aki tudomására hozta, hogy az elővezetési parancs még mindig él. Miután telefonon azt is tisztázták, hogy a pszichiátriai osztály nem Ny. városban, hanem N. városban található, a panaszos előállítását mindenfajta kényszerítő eszköz alkalmazása nélkül fogantatosították.

A r. törzsőrmester jelentésében egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy az Rtv. 20. §-ában foglalt követelményeknek teljes mértékben eleget tett. Az intézkedés megkezdésekor szolgálati igazolványával és jelvényével igazolta magát, a panaszossal pedig szóban és írásban is közölte az elővezetés tartalmát, valamint panaszjogáról is tájékoztatta.

A közte és a panaszos között lezajló párbeszédre már nem tudott pontosan visszaemlékezni, de meggyőződése, hogy az elővezetéssel kapcsolatos tudnivalókon kívül ő a panaszossal mást nem közölt. A panaszos egészségügyi állapotáról a r. törzsőrmester nem tudott nyilatkozni, azt azonban megjegyezte, hogy az nem lehetett olyan rossz, mivel a panaszos „elég harsányan és méltánytalanul” tudott fellépni a rendőrökkel szemben. Tekintettel arra, hogy a r. törzsőrmester a panaszos B. városból N. városba történő átszállításában már nem vett részt, a panaszos hazautazásával kapcsolatban nem tudott érdemi információkkal szolgálni.

III.

A panaszos kifogásolta, hogy gyenge egészségi állapota ellenére elővezették, amelynek következtében rosszul lett a rendőrkapitányságon. Beadványában panaszt emelt az ellen, hogy a rendőrök otthagyták a pszichiátrián, és még azt sem tették lehetővé számára, hogy feleségét megvárja a rendőrkapitányságon, ezért neki betegen 16 kilométert kellett gyalogolnia hazáig. A panaszos nehezményezte az intézkedést fogantatosító rendőrök szolgálati fellépésének szabályszerűtlen voltát, megfélemlítő és tiszteletlen hangnemét, valamint azt, hogy panaszjogáról egyáltalán nem tájékoztatták, és panaszának tényét az előállítás időtartamáról szóló igazolásra nem voltak hajlandóak rávezetni.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. § (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz való jogát, 54. § (1) bekezdésében rögzített emberi méltósághoz és az abból levezetett testi integritáshoz való jogát, valamint 55. § (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz és az 57. § (5) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát – az alábbiak szerint.

1) A panaszos beadványának központi eleme, hogy a rendőrök őt, egészségi állapotával egyáltalán nem törődve, elővezették.

Beadványa szerint közölték vele, hogy őt a Ny. Városi Bíróság elővezető parancsának értelmében, 14 órára, az N. városban található Pszichiátriai Osztályra fogják elővezetni. Állítása szerint, neki arról, hogy az elmeorvos-szakértő előtt meg kellett jelennie, nem volt tudomása. A panaszos előadta, hogy a kórházból az intézkedést megelőző napon hozta haza felesége. Frissen operált karja még nem mozoghatott, nagyon érzékeny volt, és még számos gyógyszerrel is szednie kellett. A panaszos emlékezett rá, hogy a rendőrök telefonon beszéltek a

bíróval, valamint a Baktalórántházi Rendőrőrs parancsnokának helyettesével, hogy közöljék az elővezetés egészségügyi akadályait, azonban elmondása szerint egyikük sem mutatott fokozott érdeklődést fizikumának épsége iránt. A panaszos az őrsön már rosszul érezte magát, azonban hiába kérte, hogy beszélhessen a parancsnokkal, nem tették lehetővé számára.

Az Rtv. elővezetést szabályozó 34. §-ának (1) bekezdése szerint, a rendőr az elővezetést elrendelő határozatban vagy végzésben megjelölt személyt az abban megjelölt helyre kíséri vagy oda útba indítja. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése lehetőséget biztosít arra, hogy amennyiben az elővezetés másként nem teljesíthető, az elővezetett személyt a rendőrségen a szükséges ideig – legfeljebb 12 óra időtartamra – visszatartsák. A visszatartás időtartamának számítására az előállításra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A 34. § (3) szakasza kifejezetten rögzíti, hogy az elővezetés elrendelésének törvényességéért az elrendelő a felelős.

A Szolgálati Szabályzat az elővezetés kritériumait pontosítja. 49. §-ának (1) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy elővezetést jogszabályban erre felhatalmazott hatóságok határozata alapján akkor lehet foganatosítani, ha az elrendelő határozat tartalmazza a kibocsátó szerv megjelölését; az elővezetendő személy nevét, születési helyét, idejét, anyja nevét, lakcímadatait; az eljárás alapjául szolgáló cselekményt; az elővezetés elrendelésének okát; az elővezetés helyét, idejét, módját (kíséréssel, útbaindítással); valamint a kibocsátó szerv bélyegzőjét, az elrendelésre jogosult aláírását, továbbá jogszabályban meghatározott esetekben az ügyész jóváhagyását. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése lehetővé teszi, hogy sürgős esetben a bíróság (vagy más hatóság) rövid úton közölje intézkedését. Az ilyen jellegű közlés, a határozat megküldéséig, pótolja a határozatot.

Az 50. § (1)-(3) bekezdései szerint, az elővezetés menete a következő. Az elővezetési határozatot a rendőr előzetes igazoltatás után ismerteti az elővezetendő személlyel, utána kézbesíti. Rövid úton elrendelt elővezetés esetén a rendőr megnevezi az elrendelő hatóságot, közli az elővezetés okát és helyét. A rendőr lehetőséget ad arra, hogy az elővezetendő személy az évszaknak megfelelően felöltözzön, pénzt, élelmét, fontos személyi használati tárgyait – a saját és mások testi épségét veszélyeztető eszközökön kívül – magához vegye, a jelenlévő hozzátartozóitól elbúcsúzzon. Ha az elővezetés másként nem teljesíthető az elővezetett személyt a Rendőrségen a szükséges ideig, de legfeljebb 12 óra időtartamra vissza lehet tartani. A visszatartásra az előállításra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. A (6) bekezdés értelmében, amennyiben az elővezetés bármely okból nem hajtható végre, ezt a körülményt a rendőr haladéktalanul jelenti elöljárójának, aki soron kívül tájékoztatja az elrendelőt.

A Testület rendelkezésére bocsátott elővezető parancs a Szolgálati Szabályzat által előírt valamennyi, az elővezetéshez szükséges adatot tartalmazza, tehát olyan dokumentumnak minősül, amely alapján az elővezetés foganatosítható. Az elővezető parancsot az arra jogosult Ny. Városi Bíróság állította ki, indoka pedig az a tény volt, hogy a panaszos a 2011. augusztus 11-ére kitűzött szakértői vizsgálaton szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, és elmaradását nem mentette ki. Az elővezető parancs egyértelművé tette, hogy az elővezetett előállítása nem mellőzhető.

Mindezek alapján a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszost a rendőrség a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően, egy arra alkalmas dokumentum alapján állította elő. Beadványában a panaszos utal rá, hogy az elővezető parancs „nem a telephelyre szólt, hanem a lakására”. Ezzel kapcsolatban a Testület megjegyzi, hogy az elővezető parancs a

panaszos lakcímét, mint kötelező érvényességi kelléket tartalmazta, azonban mindez egyáltalán jelenti azt, hogy a panaszost kizárólag lakcíméről lehetett elővezetni.

Az intézkedést foganatosító rendőrök beszámolója szerint a panaszos karja valóban fel volt kötve – pontosan ez volt az indoka annak, hogy agresszív magatartása ellenére sem merült fel vele szemben a testi kényszer, vagy a bilincs alkalmazásának lehetősége.

A panaszos úgy nyilatkozott, hogy kórházi kezelését követően járt a bíróságon, és ott úgy tájékoztatták, hogy nem kell mennie sehová. Ezt követően a r. főtörzsőrmester a szolgálati telefonon felhívta a bírót, aki közölte vele, hogy a panaszost mindenképpen elő kell vezetni. Tekintettel arra, hogy az elővezető parancson nem volt egyértelműen feltüntetve az elővezetés helye, ezért a bíró úrral tisztázták a pontos címet, amely a N. városbeli S. Mentális Egészségközpont és Szakkórház volt.

Ezt követően a panaszossal ismételtelen közölték, hogy elő fogják vezetni, de erre ő már egészségi állapotára hivatkozva próbálta az előállítást elkerülni. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy karját frissen műtötték, és ezért őt nem lehet vinni sehová. A r. főtörzsőrmester úgy ítélte meg, hogy a panaszos szállítható, tehát az elővezetésnek nincs akadálya, mivel karja szemmel láthatóan fel volt kötve és más egészségügyi problémája nem volt. A panaszos az intézkedés során mindvégig agresszív magatartást tanúsított; a rendőröket többször is azzal fenyegette meg, hogy ezért „ki lesznek rúgva”, illetve utalt rá, hogy ha majd nem lesz rajtuk egyenruha, fel is keresi őket.

A panaszos egészségügyi állapotáról a r. törzsőrmester nem tudott nyilatkozni, azt azonban megjegyezte, hogy az nem lehetett olyan rossz, mivel a panaszos „elég harsányan és méltánytalanul” tudott fellépni a rendőrökkel szemben.

A fentiekre tekintettel, a Testületben az a meggyőződés alakult ki, hogy a panaszos az intézkedés idején elővezethető állapotban volt. A panaszos állapotát saját maga értékelve arra a következtetésre jutott, hogy frissen műtött karja az elővezetés mellőzését indokolta volna, azonban az eset körülményei, és a zárójelentésben foglalt megállapítások is az intézkedést foganatosító rendőrök döntésének helyes voltát támasztják alá. A zárójelentés szerint a panaszost láztalanul, jó általános állapotban bocsátották otthonába. A panaszos kötetést viselt, és sérült végtagja kíméletre szorult, azonban nem volt fekvőbeteg. Noha a panaszos agresszív viselkedését a rendőri jelentésekben foglalt állításokon túl egyéb bizonyítékok nem támasztják alá, a Testület mégis úgy véli, hogy leginkább a panaszos saját viselkedése igazolja az elővezetés foganatosíthatóságát. A panaszost telephelyéről kellett elővezetni, ahová – beadványa szerint – saját maga sétált el. A panaszos a rendőrök érkezésekor nem tartózkodott otthonában – karja fel volt kötve, azonban ez önmagában nem képezi akadályát annak, hogy őt szolgálati gépjárműbe ültetve, mindennemű kényszerítő eszköz alkalmazása nélkül elővezessék. A panaszost ezen túlmenően ráadásul egy kórházba kellett elővezetni, ahol annak szükségessége esetén orvosi ellátása nyilvánvalóan biztosítható lett volna.

A panaszos előadása megerősíti a rendőrök azon állítását, hogy a panaszos állapotának észlelésekor felvették a kapcsolatot az elővezető parancsot kibocsátó bíróval, amely telefonhívás megtörténte egyértelműen az intézkedés jogszerűségének biztosítására irányuló szándékként értékelhető. A panaszos beadványában kitér rá, hogy a rendőrsön rosszul lett, azonban azt nem mondja, hogy ezt a rendőrökkel közölte is. A rendőröknek mindösszesen

annyit mondott, hogy beszélni szeretne a parancsnokkal – olyan jogszabály azonban, amely előírná, hogy ezt lehetővé kellett volna tenni számára, nem létezik.

A Testület megállapítja, hogy az elővezetés során a rendőrség a panaszos személyes szabadsághoz való jogát jogszerűen korlátozta, a panaszos testi integritáshoz való joga pedig nem szenvedett sérelmet.

2) i) A panaszos elmondása szerint a rendőrök nem engedték, hogy az elővezetés megkezdése előtt megvárja feleségét. A panaszbeadványban kifejtette, hogy állapota miatt fontos lett volna, hogy az intézkedés alatt legyen segítségé.

Az intézkedést fogyanatosító r. főtörzsőrmester beszámolója szerint a panaszos valóban meg kívánta várni feleségét, azonban a fentiekben kifejtettektől merőben eltérő szándék motiválta. A panaszos a rendőrökkel azt közölte, hogy nincsen nála kulcs és a telephelyet csak felesége tudja bezárni. A r. főtörzsőrmester kollégája el is ment a panaszos és felesége lakására, azonban nem találta otthon, ezért visszatért az intézkedés helyszínére. A r. törzsőrmester visszatértekor a panaszos felvett egy kulcscsomót az asztalról, majd saját maga zárta be az ajtót – a leírtak arra engednek következtetni, hogy a panaszos a rendőröket szándékosan, az intézkedés késleltetésének céljából vezette félre. A rendőri jelentések kitérnek rá, hogy az intézkedés alatt, még a telephelyen a panaszos több alkalommal is kereste feleségét telefonon, de nem tudta elérni. A r. főtörzsőrmester jelentésében határozottan állította, hogy a panaszos végül felvette a kapcsolatot feleségével – annak köszönhetően, hogy a kórházba történő átszállítása során ismételt telefonhívást engedélyezett számára. Miután a panaszos feleségével beszélt, a rendőrök tudomására hozta, hogy felesége – ígérete szerint – érte fog menni a pszichiátriára.

Az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdésében a hozzátartozók értesítésével kapcsolatban mindösszesen annyit rögzít, hogy a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját, vagy más személyt értesítsen – feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. A bekezdés második fordulata szerint, ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

Az Rtv. a hozzátartozók értesítésének jogát biztosítja a fogvatartottak számára, nem pedig a hozzátartozó jelenlétének lehetőségét. Sem az Rtv., sem más jogszabály nem állapít meg olyan kötelezettséget a rendőrség részére, hogy az intézkedés fogyanatosításával az intézkedés alá vont személy által megjelölt személy megérkezéséig várakozzon.

A panaszos beadványában annyit állít, hogy a rendőrök az intézkedés megkezdésével nem várták meg feleségét. Arról azonban nem esik szó a beadványban, hogy fel tudta-e venni feleségével a kapcsolatot valamilyen módon, illetve volt-e lehetősége hozzátartozója értesítésére egyáltalán. Tekintettel arra, hogy a panaszos az értesítési kötelezettséggel összefüggésben sérelmet nem fogalmazott meg, és a Nyíregyházi Rendőrkapitányságon 2011. szeptember 30-án kiállított, a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazoláson aláírásával tanúsította, hogy hozzátartozója kiértesítését nem kérte, a Testület meggyőződése szerint a rendőrök nyilvánvalóan biztosították a panaszos számára a kapcsolatfelvétel lehetőségét.

A fentiekben kifejtettekre való tekintettel – mivel a rendőrök nem voltak kötelesek a panaszos feleségének megérkezésére várakozni – a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem szenvedett sérelmet.

ii) A panaszos arról számolt be, hogy a rendőrök N. városba szállították, majd ott is hagyták, így neki egészen hazáig, a N. várostól 16 kilométerre fekvő A. községig kellett gyalogolnia. A panaszos utal rá, hogy frissen műtött válla miatt ez a távolság különösen megterhelte szervezetét, és emiatt estére teljesen kimerült, láza pedig 39 fokig szökött fel.

A Nyíregyházi Rendőrkapitányság kapitányságvezetője levelében kifejtette: az Rtv. szerint az elővezetést az elővezető parancsban feltüntetett helyre kell végrehajtani, majd ott az intézkedés alá vont személyt – további intézkedések megtétele végett – át kell adni. Az elővezetést végrehajtó rendőröknek nem feladatuk az elővezetett személy hazaszállítása. A kapitányságvezető ezen túlmenően elmondta, hogy mivel a panaszos telefonon beszélt feleségével és a rendőröket úgy tájékoztatta, hogy felesége érte megy majd N. városba, a rendőrök őt ennek tudatában hagyták a kórházban.

Az Rtv. 2. §-a rögzíti, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. elővezetést szabályozó 34. §-ának (1) bekezdése szerint, a rendőr az elővezetést elrendelő határozatban vagy végzésben megjelölt személyt az abban megjelölt helyre kíséri, vagy oda útba indítja.

Az Rtv. imént idézett 34. §-a olyan követelményt, amely az elővezetett személy hazaszállítását írja elő, nem támaszt a rendőrökkel szemben. Az Rtv. 2. §-ából kiindulva azonban, felvethető a kérdés, hogy elvárható lett volna-e a rendőröktől a panaszos, mint segítségre szoruló személy elővezetést követő sorsának további figyelemmel kísérése.

Mivel a fentiekben a Testület megállapította, hogy a panaszos számára a rendőrök biztosították annak lehetőségét, hogy hozzátartozóját értesítse az elővezetésről, a Testület úgy foglalt állást, hogy a hozzátartozó értesítése lehetőségének megteremtésével, a rendőrök jogszabályi kötelezettségeiknek eleget tettek az elővezetés során.

A Testület meggyőződése szerint, a panaszos emberi méltóságából levezetett testi integritáshoz, illetve tisztességes eljáráshoz való joga hazaszállításának elmaradása miatt nem szenvedett sérelmet.

3) Ezt követően a Testület a rendőrök panaszossal szemben megütött hangnemét vonta vizsgálata alá.

A panaszos beszámolója szerint az egyik jelenlévő rendőr fenyegető hangnemet használt vele szemben az intézkedés során, és arra utalt, hogy „el fogja intézni”.

Az intézkedést foganatosító r. főtörzsőrmester jelentése szerint a panaszossal szemben mindvégig határozott, ámde kulturált módon léptek fel. A r. főtörzsőrmester jelenlévő

kollégája a panaszos és közte lezajlott párbeszédre már nem tudott pontosan visszaemlékezni, de azt határozottan állította, hogy az elővezetéssel kapcsolatos tudnivalókon kívül a panaszossal semmi mást nem közölt. Mindkét rendőri jelentés egyező módon említi, hogy a panaszos az intézkedés során folyamatosan agresszív magatartást tanúsított, a r. főtörzsőrmester szerint pedig, kifejezetten a panaszos utalt rá, hogy „ha nem lesz rajtuk egyenruha”, majd felkeresi a rendőröket.

A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, Budapesten, 2007. július 4-én kelt a Független Rendőri Szakszervezet főtitkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtitkárának közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely – bár legfőképp megsértése következményei tekintetében el kell választani a jogi normáktól, néha céljai és rendelkezései a jogi normákéival egybeesnek – megtestesíti az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgál, illetve morális alapot biztosít a Rendőrség számára. Az Országos Rendőrfőkapitány e nyilatkozat aláírásával vállalta, hogy mindent megtesz a benne foglaltak érvényesüléséért. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrről vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá a korábbi állásfoglalásában [65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalása Indokolása II. részének 3. pont] megfogalmazottakat jelen esetben is irányadónak tartja, eszerint: „A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezeten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és az intézkedés idején hatályban volt Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A jelen esetben a panaszos, és az intézkedő rendőrök előadásai oly mértékben vannak

ellentmondásban a rendőrök magatartását illetően, hogy további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

4) A panaszos beadványában kifejtettek szerint a panaszos a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás elolvasásakor jelezte a rendőrök felé, hogy panasszal él az intézkedéssel szemben, mivel állapotát nem vették figyelembe az intézkedés során. Elmondása szerint a rendőrök nem voltak hajlandók panaszát rávezetni az igazolásra, ő pedig egyáltalán nem akarta aláírni a papírt. Panasz-kiegészítésében beszámolt róla, hogy a Testület létezéséről a tudakozóból szerzett tudomást, mivel a rendőröktől semmiféle jogorvoslati jogaira irányuló tájékoztatást nem kapott. Ezen túlmenően, a panaszos azt is említette, hogy a rendőrök az intézkedés során elmulasztották magukat azonosítani.

i) Az Rtv. 20. § (2) bekezdésének második fordulata egyértelműen rögzíti, hogy a törvény V. és VI. fejezetében foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről, valamint az előterjesztésre nyitva álló határidőről.

A r. törzsőrmester jelentésében határozottan állította, hogy az Rtv. 20. §-ában foglalt követelményeknek mindvégig eleget tett, és a panaszossal azt is közölte, hogy az intézkedéssel szemben panasztételi joga van, amelynek azonban az elővezetés foganatosítására nézve halasztó hatálya nincs.

Noha a panaszos – előadása szerint – a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolást „egyáltalán nem akarta aláírni”, aláírása mégis szerepel a dokumentumon. Az igazolás szerint a panaszos előállításával, és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem élt. Beadványában a panaszos nem számolt be semmiféle kényszerítésről, mindösszesen annyit ír le, hogy ő jelezte a rendőrök felé az intézkedés során elszenvedett sérelmeit. Az igazoláson az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának címén túl a Testület neve és elérhetőségei is szerepelnek.

Tekintettel arra, hogy a dokumentumot a panaszos aláírásával ellátta, és beadványában nem állítja, hogy az aláírás kényszer alatt történt volna, a történeteket kimerítően leíró rendőri jelentések pedig nem számolnak be arról, hogy a panaszos az igazolást nem kívánta aláírni, a Testület álláspontja szerint a panaszos jogorvoslathoz való joga az igazoláson szereplő állításokkal összefüggésben nem szenvedett sérelmet.

A tájékoztatás megtörténtével kapcsolatban a Testület arra a következtetésre jutott, hogy mivel az előállítás időtartamáról szóló igazoláson a panasz megtételére rendelkezésre álló határidő nincsen feltüntetve, és a rendőrök, valamint a panaszos előadásai egymásnak teljes mértékig ellentmondanak, nem állapítható meg egyértelműen, hogy a panasztételre vonatkozó kimerítő tájékoztatást a panaszos megkapta-e. A tájékoztatás megtörténte kapcsán a panaszos jogorvoslathoz való jogának sérelme a Testület álláspontja szerint nem volt megállapítható.

ii) Az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első fordulata szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

Az Rtv. 20. §-ának (3) bekezdése kimondja, hogy a rendőr köteles – ha az rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

A panasz-kiegészítés szerint ez az azonosítás nem történt meg.

Az intézkedést fogatosító r. törzsőrmester a panaszos elmondásától eltérően arról számol be, hogy ő a rendőri intézkedés megkezdésekor és annak teljes lefolyása alatt eleget tett az Rtv. 20. §-ában foglalt követelményeknek. A r. törzsőrmester a fentieket részletezve elmondja, hogy az intézkedést szolgálati igazolványának és jelvényének felmutatásával kezdte.

Tekintettel arra, hogy az azonosítás megtörténtét tekintve egyéb bizonyíték, amely a panaszos és a r. törzsőrmester állításai közötti ellentmondást feloldhatná, nem áll rendelkezésre, a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

IV.

A fentiek szerint a Testület megállapította, hogy az elővezetés során a rendőrség a panaszos személyes szabadsághoz való jogát jogszerűen korlátozta, testi integritáshoz való joga pedig nem szenvedett sérelmet. Felesége jelenlétének hiánya nem okozta tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét, hazaszállításának elmaradása pedig szintén nem járt emberi méltóságból levezetett testi integritáshoz, illetve tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmével. A rendőrök által használt hangnemmél kapcsolatban a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható, jogorvoslati joga az aláírással összefüggésben nem sérült, a tájékoztatás állítólagos elmaradása miatt pedig a sérelem nem volt megállapítható. Az azonosítással kapcsolatban a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható. A Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az intézkedést fogatosító szerv vezetőjéhez áttette.

Budapest, 2012. február 15.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET